

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Загальноуніверситетська кафедра світової літератури та культури
імені проф. О. Мішукова

 “ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
Ніна ІЛЬІНСКА

“28” серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.3.7. ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Спеціальність: 035.01 Філологія (українська мова і література)

Факультет української філології та журналістики

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Історія зарубіжної літератури» для студентів спеціальності: 035.01 Філологія (українська мова і література)

Розробник:

Самарін Андрій Миколайович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова

Робочу програму схвалено на засіданні загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова

Протокол від «28» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

 (Ніна ЛЬЇНСЬКА)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7,0	Галузь знань 0203. Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність: 035.01 Філологія (українська мова та література)		
Змістових модулів – 4		Рік підготовки:	
		1, 2-й	1-й
Загальна кількість годин – 210		Семестр:	
		2, 3-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 1,4 год.	Ступінь вищої освіти: бакалавр	46 год.	
		Практичні, семінарські	
		42 год.	
		Консультації	
		год.	2 год.
		Самостійна робота	
		125 год.	
		Вид контролю: залік/залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40%/60%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Історія світової літератури» (доба античності, середні віки та Відродження) є першим етапом загального курсу історії зарубіжної літератури. Курс передбачає ознайомлення студентів з особливостями зародження і специфікою функціонування двох літератур стародавності – грецької та римської, а також епохи середніх віків і Відродження.

Мета курсу – дати студентам уявлення про художню своєрідність античної літератури, умови її формування та розвитку, забезпечити на матеріалі курсу основу для розуміння наступного багатовікового культурного процесу, сприяти усвідомленню художньої самоцінності античної та середньовічної літератури та культури, її значення на сучасному етапі розвитку суспільства, підготувати до виконання майбутніх професійних обов'язків в якості вчителя (викладача) зарубіжної літератури.

Для досягнення мети необхідно розв'язати наступні завдання:

- ознайомитися з основним складом античних міфологічних оповідей та класичними творами античної літератури;
- сформувати уявлення про історико-культурний контекст їх виникнення, про їх художню специфіку та загальні закономірності розвитку літературного процесу в античну епоху;
- вивчити закономірності виникнення трьох літературних родів та їх провідних жанрових різновидів;
- сформувати навички критичного літературознавчого аналізу, сприяти засвоєнню основних теоретичних понять, що необхідні для розуміння античної літератури та культури в цілому;
- простежити спадкоємні зв'язки, проблеми традицій і новаторства як провідні проблеми навчального курсу;
- окреслити коло конфліктів та художніх персонажів, що складають арсенал “вічних” або “світових” тем та образів, простежити традиції античної літератури у літературному процесі;
- розглянути вплив античного мистецтва та літератури на розвиток світового мистецтва та літератури взагалі, на мистецтво і літературу рідного народу зокрема;
- ознайомити з перекладацькою діяльністю українських культурних діячів, з творами та діяльністю видатних митців, що зверталися до творів античності;
- сформувати навички роботи із дослідницькою літературою, навчальними посібниками, словниками-довідниками;
- розвивати філологічну культуру, читацькі та творчі здібності студентів.

Вивчення курсу дозволяє сьогодиньшому студенту – майбутньому спеціалісту прилучитися до загальнолюдської скарбниці мудрості, виховує дбайливе й поважне ставлення до світової культури, розвиває та збагачує загальногуманітарні здібності студентів, що має велике значення для будь-якого сучасного спеціаліста, на якого покладено значні культурно-політичні функції у суспільстві.

Навчальна дисципліна забезпечує розвиток **ключових компетентностей** (уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, інформаційно-комунікаційної, соціальної, громадянської, загальнокультурної), а також спрямована на формування **літературної компетентності**, яка передбачає:

- усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, її гуманістичного потенціалу і місця в системі інших видів мистецтва;
- розуміння античної літератури як колиски європейської художньої культури;
- знання художніх творів античної літератури, обов'язкових для вивчення, ключових етапів і явищ літературного процесу цієї доби, основних світоглядних позицій античних митців, усвідомлення їхнього внеску в скарбницю світової культури;
- оволодіння основними літературознавчими поняттями й застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації творів;

- формування якостей творчого читача та розвиток читацького досвіду;
- уміння і навички усного та письмового мовлення у викладенні власних думок та при перевірці рівня знань з навченої дисципліни як усно, так і письмово;
- уміння орієнтуватися у літературному процесі доби, оцінювати художню вартість програмних творів, порівнювати їх (у різних перекладах; в оригіналах і перекладах, переспівах; втілення в інших видах мистецтва тощо).

Складовими літературної компетентності є емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна, компаративна **компетенції** особистості, які вдосконалюються, поглиблюються в процесі вивчення античної літератури.

Формування **літературної компетентності** та її складників нерозривно пов'язане з формуванням **комунікативної компетентності**, розвитком умінь і навичок володіння студентами українською мовою, а також іноземними мовами, видами мовленнєвої діяльності, основами культури усного і писемного мовлення.

Очікувані результати навчання

- знання головних понять та термінів, пов'язаних з античною літературою та культурою;
- знання основних етапів розвитку античної літератури;
- знання періодизації давньогрецької та римської літератур;
- знання провідних представників двох літератур;
- орієнтація у текстах давньогрецьких та римських авторів, передбачених програмою;
- усвідомлення впливу античної літератури на подальший розвиток світового літературного процесу.
- вміння аналізувати літературно-історичні явища античної епохи;
- вміння швидко і вправно орієнтуватись у літературному процесі грецької і римської літератур;
- здатність аналізувати художні твори, передбачені програмою
- вміння писати рецензії на твори будь-якого жанру
- мати первісні навички наукового підходу до історії зарубіжної літератури.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення історії зарубіжної літератури нерозривно пов'язано з вивченням *історії Давнього світу* (знання основних історичних подій, етапів соціально-економічного розвитку античного суспільства, особливостей державного устрою), *культурологією* (знання характерних рис культури Давньої Греції та Риму, основних етапів та тенденцій культурного розвитку античного суспільства, способів життєдіяльності, досягнень у науці та мистецтві, історії писемності, особливостей світосприйняття), *міфологією* (міфологічне світосприйняття як особлива стадія в процесі усвідомлення світу людством, міф як арсенал античного мистецтва; етапи розвитку грецької міфології, категорії міфічних героїв; знання провідних мотивів, сюжетів, образів античної міфології), *естетикою* (естетичні категорії, зміст та форма художнього твору, види мистецтва), *логікою* (провідні категорії мислення в античному світі), *філософією* (форми свідомості, особливість світосприйняття античної людини, визначення першооснов світу античними вченими; загальна характеристика положень провідних філософських шкіл античного світу, основні етапи еволюції філософської думки в античному світі), *вступом до літературознавства та теорією літератури* (знання таких понять як «рід», «жанр», «композиція», «система образів», «художні засоби»), *релігієзнавством* (знання витоків та основ найдавніших релігійних вірувань давніх греків та римлян, пантеону їх богів), *історією театру* (історія походження трагедії та комедії; особливості устрою театру, організація та проведення театральних вистав у Давній Греції та Римі; значення культів та культових обрядів у походженні драми, елементи обрядовості у драмі), *історією світової літератури* (вплив античної літератури на подальший розвиток європейської та американської літературної традиції, актуалізація античної спадщини у «вічних образах»).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антична література

Тема 1. Вступ. Загальна характеристика античної літератури.

Термін та поняття «антична література». Мета та завдання курсу. Хронологія та географія античності. Періодизація історії античної літератури. Специфічні риси літератури доби античності. Основні джерела вивчення античної культури. Архаїчний період.

Долітературний період (до середини IX ст. до н.е.). Усна народна творчість, її провідні жанри. Пісенна творчість: аеди та рапсоди Робочі, культово-обрядові, застольні пісні. Дидактичні жанри – байки та казки. Давньогрецька міфологія.

Тема 2. Міфологія.

Поняття про міф. Класифікація міфів. Сучасні наукові підходи до вивчення міфології. Етапи розвитку давньогрецької міфології. Категорії міфологічних героїв. Олімпійський пантеон. Міфи про героїв, основні цикли міфів. Антична міфологія та її відображення у світовій культурі.

Тема 3. Епічні поеми Гомера «Іліада» та «Одіссея»

Давньогрецький героїчний епос (к. IX – VIII ст. до н.е.). Гомер. Походження епічних пісень. Етапи становлення давньогрецького епосу. Загальне поняття про епічну поему. Історична та міфологічна основа гомерівського епосу. Зміст «Іліади» – військово-героїчної епопеї, «Одіссеї» – епічної казково-пригодницької та родинно-побутової поеми. Основні ідеї та структура поем. Образи богів та героїв, їх роль у розвитку дії. Особливості майстерності Гомера: повільність розповіді, прийом ретардації, епічний простір. Гекзаметр. Риси епічного стилю. Ліричні та драматичні елементи в епосі.

Тема 4. Давньогрецька лірика: види, жанри, представники.

Давньогрецька лірика, її види та жанри (VII – VI ст. до н.е.). Класичний період. Зародження лірики як рода словесної творчості. Виникнення та походження терміну, його умовність та історична специфіка. Розвиток лірики, її жанрові різновиди та представники.

Давньогрецька елегія, жанрові ознаки, тематичне розмаїття, найяскравіші представники (Тіртеї, Солон, Феогнід, Мімнерм).

Давньогрецький ямб, сатирично-викривальний зміст ямбічної лірики. Творчість Архілоха.

Мелічна поезія: розвиток та основні види. Монодійна лірика – поезія особистих почуттів. Громадські, застольні й любовні мотиви в творчості Алкея. Тема жіночої співдружності та весільних обрядів і кохання в поезії Сапфо. Любовна і застольна лірика Анакреонта.

Хорова лірика, її види: гімни, пеани, дифірамби, парфенії. Вищий розквіт хорової лірики у творах Піндара

Тема 5. Виникнення давньогрецької трагедії. Творчість Есхіла.

Розквіт античної культури. Культ Діоніса, його значення для розквіту драми та театру в Греції. Виникнення трагедії, її структура. Сутність трагічного. Елементи обрядовості у давньогрецькій драмі. Грецький театр, його устрій та роль у суспільному житті. Специфічні елементи давньогрецької трагедії.

Есхіл – поет становлення афінської рабовласницької демократії. Творчість та світогляд Есхіла, еволюція його драматургії. Проблематика, герої та драматична структура трагедій. Хор у трагедіях Есхіла. Ідейно-художня своєрідність трагедії «Прометей прикутий». Проблема прокляття і родової помсти в трилогії «Орестея». Особливості трагічних персонажів. Еволюція майстерності Есхіла. Нововведення: трагедія – засіб ідейного впливу на співгромадян; введення другого актора; формула трагічного мовчання; введення трилогій; монументальність персонажів; декорації, маски; театральні технічні засоби. Особливості мови Есхіла.

Тема 6. Розвиток давньогрецької трагедії. Творчість Софокла.

Софокл – поет розквіту афінської рабовласницької демократії. Біографічна довідка, політична активність, світогляд. Основні етапи творчості: трагедії «Едіп-цар», «Едіп у Колоні», «Антігона».

Інтерес до героїчної особистості, прагнення до гармонії між особистістю та суспільством. Людина та доля у трагедії «Едіп-цар». Сутність трагічних конфліктів, ствердження нормативності героїчних образів. Розвиток драматургічної техніки в творчості Софокла. Нововведення: відмова від трилогій; поява третього актора; зменшення хорових партій; приземлення трагедій; розкриття внутрішнього світу героя; прийом контрасту в системі образів і в композиції.

Тема 7. Трансформація традиційної давньогрецької трагедії у творчості Евріпіда.

Евріпід – поет кризи афінської рабовласницької демократії. Драматургія Евріпіда, її основні риси: філософська проблематика, психологізація та індивідуалізація образів, особливості внутрішнього конфлікту, характер драматичної інтриги, проблема «побутовизації», доля хору, «бог з машини». Жіночі образи у трагедіях Евріпіда. Проблематика та своєрідність конфлікту трагедії «Медея». Зміна традиційної трагедії та перехід до якісно нового драматичного жанру.

Тема 8. Виникнення комедії. Давньоаттична комедія.

Виникнення комедії. Фольклорні основи давньої аттичної комедії, її своєрідність. Характерні ознаки і прийоми давньої комедії; політичне спрямування, сатирична загостреність, сміливість критики, особисті нападки, фантастичний фон, злободенність і актуальність. Тематика, карикатурність і гротеск, пародія, травестія міфів, протиборство сторін. Структура комедії.

Тема 9. Творчість Аристофана.

Творчість Аристофана, тематичні та жанрово-стильові особливості його комедій. Тема війни і миру: комедія «Мир». Сатира на внутрішню і зовнішню політику радикальної верхівки афінської демократії: комедії «Вершники», «Оси». Критика нових суспільно-філософських напрямів у комедії «Хмари». Літературно-естетичні погляди Аристофана: комедія «Жаби». Значення творчості Аристофана.

Тема 10. Елліністичний період давньогрецької літератури. Творчість Феокріта та Менандра.

Сутність поняття «еллінізм». Александрія: музей та бібліотека, народження філології. Елліністична поезія: основні жанри, тематика, поетичні прийоми, пошуки нових літературних форм. Творчість Каллімаха, Аполлонія Родоського. Феокріт як засновник жанру буколіки.

Новоаттична комедія, її тематика, сюжети і характери. Творчість Менандра. Гуманістичні тенденції комедій Менандра, людяність його образів, поглиблення їхніх індивідуальних характеристик. Значення творчості Менандра в античності і нові часи.

Тема 11. Грецька література римського періоду. Давньогрецький роман.

Грецька література римського періоду. Історична та наукова проза Плутарха. Сатири Лукіана. Давньогрецький роман: виникнення, види, сюжетна схема, образи героїв. Проблематика та жанрова своєрідність роману Лонга «Дафніс і Хлоя». Літературна доля роману в пізніші часи. Значення античного роману для подальшого формування жанру роману. Історичне значення античної літератури, її місце в літературному процесі античного світу. Вплив Греції. Спадкоємний характер римської культури та літератури, її специфічні риси. Періодизація.

Тема 12. Загальна характеристика римської літератури, її ранній період. 12

Раннє римське суспільство. Різновиди римського фольклору, особливості міфології. Фольклорна драма, сатура і аттелана з її постійними масками. Найдавніша проза. Перші поети (Лівій Андронік, Гней Невій).

Римський театр, найбільш популярні жанри. Звернення до новоаттичної комедії.

Тема 13. Комедії Плавта та Теренція.

Творчість Плавта, демократична спрямованість комедій Плавта. Їхні особливості: композиція, типові персонажі, еволюція і романізація, образ хитрого раба, комізм і буфонада, простота мови. Комедії «Псевдол», «Хвальковитий воїн», «Скарб». Вплив творів Плавта на пізнішу комедію.

Творчість Теренція. Гуманно-філантропічне спрямування комедій, орієнтація на новоаттичну комедію, прийом контамінації. Комедії «Брати», «Свекруха». Відмінність від комедій Плавта.

Внесок Теренція у створення літературної латинської мови. Місце Теренція в історії європейського театру.

Тема 14. Література доби Октавіана Августа.

Встановлення принципату. Політична і релігійно-моральні реформи Октавіана Августа Розквіт літератури і формування римського класичного стилю Літературне життя у добу Августа: літературні гуртки. Роль Мецената у літературі та культурі доби. Звернення до великих літературних форм, поглиблення зображення людських почуттів, відсутність значних соціальних проблем

Тема 15. Творчість Вергілія.

Творчість Вергілія, поетика його ранніх творів: «Буколіки» як ідеал спокійного людського життя, «Георгіки» – ідеалізація сільської праці). «Енеїда» Вергілія як римський національний епос: політичний сенс опрацювання міфу. Композиція поеми, Самобутність поеми Вергілія «Енеїда», відмінність від гомерівської поетики: «фатум», герої та боги, патетика оповідання, лірико-драматичний колорит.

Тема 16. Творчість Горація.

Життя та творчість Горація, його філософські погляди. Жанри його поезії. «Сатири»: особливості змісту та філософська проблематика. «Оди»: хронологія книг, зв'язок з грецькою лірикою, тематика. Горацій як теоретик римської поезії («Послання до Пізонів»). Значення творчості Горація для розвитку європейської поезії.

Тема 17. Творчість Овідія. Лірика Тібулла та Проперція.

Творчість Овідія, її етапи. Тема кохання в поезії Овідія («Любовні елегії», «Мистецтво кохання»). «Метаморфози» – міфологічна енциклопедія у віршах. Творчість Овідія у вигнанні («Скорботні пісні» і «Листи з Понту»).

Любовні елегії Тібулла і Проперція, їх значення для європейської літератури.

Середні віки. Відродження

Тема 1. Середньовіччя як своєрідна епоха в історико-літературному контексті. Архаїчний епос – народна поетична творчість раннього Середньовіччя.

Поняття «Середні віки», «середньовічна культура» і «середньовічна література». Хронологія та географія Середньовіччя. Періодизація історії середньовічної літератури. Основні фактори розвитку середньовічної літератури: християнство, античність і народна творчість. Специфічні риси середньовічної літератури. Роль церкви в культурі Середньовіччя. Клерикальна література: основні форми і жанри.

Героїчний епос раннього Середньовіччя: походження, характерні риси.

Кельтський (ірландський) епос, його основні цикли, проблематика та художня своєрідність ірландських саг.

Скандинавський епос та лірична поезія скальдів. «Старша» та «Молодша Едда». Пісні про богів та героїв, картина світу в скандинавській міфології. Поетика скандинавського епосу. Англосаксонський героїчний епос «Поема про Беовульфа»: характерні риси та художні особливості. «Беовульф» – пізній приклад архаїчного епосу. «Беовульф» як пам'ятник, який об'єднує різні прояви англосаксонської епічної традиції. Сюжет і композиція «Беовульфа». Роль казкового та міфологічного елементів в поемі. Поняття про алітераційний вірші давньоанглійської поезії.

Тема 2. Західноєвропейський героїчний епос Зрілого Середньовіччя. Характерні риси німецького героїчного епосу. «Пісня про Нібелунгів»

Героїчний епос Франції «Пісня про Роланда»: типологічні жанрові риси та національна своєрідність.

Іспанський героїчний епос «Пісня про Сіда», його національні особливості. Історична дійсність та епічна правда у поемі.

Німецький героїчний епос «Пісня про Нібелунгів»: епічна архаїка та риси феодально-рицарської ідеології. Моральні проблеми і характер їх вирішення.

Тема 3. Лицарська література: основні напрямки, сюжети, жанри. Різновиди та художні особливості лицарського роману.

Розвиток лицарської культури в XII – XIII ст. Ідейно-художні особливості лицарської поезії. Прованс та його роль у розвитку рицарської лірики. Поезія трубадурів, її основні форми, жанри й тематика (Бернарт де Вентадорн, Бертран де Борн). Поширення в Європі куртуазної поезії. Німецькі міннезінгери (Вальтер фон дер Фогельвейде).

Виникнення лицарського роману, його відмінність від епосу. Основні цикли куртуазних романів (античний, бретонський (артурівський), східний (візантійський)). Творчість Кретьєна де Труа. Роман про Трістана та Ізольду.

Тема 4. Жанрова та тематична різноманітність міської літератури Середньовіччя. Поезія вагантів. Творчість Фр. Війона як відображення кризи середньовічного світогляду.

Загальна характеристика міської літератури, джерела її виникнення та зв'язок з фольклором. Основні жанри міської літератури (фабльо, шванки). Сатиричний епос («Роман про Лиса») М. Бахтін про народну сміхову культуру.

Дидактична література. Алегорична поема «Роман про Троянду»: еволюція ідеалів Середньовіччя. Середньовічний театр, його виникнення, розвиток, провідні жанри. Поезія вагантів та її місце в літературі Середньовіччя. Основні теми та представники.

Проторенесанс у французькій літературі. Творчість Ф. Війона. Основні теми, стійкі образи, улюблені жанри. Зв'язок поезії Війона з попередньою ліричною традицією, з народно-сміховою культурою Середньовіччя. Тема «Смерті і Життя», їх поетична інтерпретація. Своєрідність та новаторство балад Ф. Війона.

Середньовічний театр, його виникнення, розвиток, провідні жанри. Поезія вагантів та її місце в літературі Середньовіччя. Основні теми та представники.

Тема 5. Перехід до доби Відродження. Творчість Данте. «Божественна комедія» Данте як духовний синтез культур. Характерні риси літератури Ренесансу. Франческо Петрарка – перший європейський гуманіст.

Данте – «останній поет Середніх віків і перший поет Нового часу». Відтворення «солодкого нового стилю» в «Новому житті» Данте, поєднання поезії та прози, особливості поетики.

Історія створення «Божественної комедії», традиції епосу в творі. Жанрова і композиційна своєрідність поеми. Данте як діюча особа «Комедії».

Всесвітня значущість поеми як філософсько-художнього синтезу літератури Середньовіччя та першого твору гуманістичної культури Відродження.

Хронологічні границі та місце доби Відродження в європейському літературному процесі. Загальна характеристика літератури Ренесансу, її періодизація.

Відкриття світу і людини. Роль античної спадщини в здійсненні повороту від релігійної культури до світської, від теоцентризму до антропоцентризму.

Умови і причини виникнення ренесансного руху в Італії. Етапи розвитку італійської літератури епохи Відродження та їхня своєрідність.

Італійська лірика Ф. Петрарки, її середньовічні та римські витоки. Поетичне новаторство у «Книзі пісень». Сонет Ф. Петрарки: форма, зміст. «Петраркістський стиль» та його вплив на розвиток європейської ренесансної поезії.

Тема 6. Своєрідність італійської новели епохи Ренесансу. Дж. Боккаччо – фундатор жанру новели. Відродження у Франції. Художній світ Ф. Рабле. Роман «Гаргантюа та Пантагрюель» як найвище досягнення французького Ренесансу.

«Декамерон» Дж. Боккаччо і становлення європейської новели. Структура, тематика і образна система збірки. Синтез літературних традицій у новелах Дж. Боккаччо. Інтерпретація традицій куртуазної літератури. «Декамерон» як вершина ренесансного реалізму. Значення твору в історії ренесансної літератури та подальшому розвитку жанру новели.

Передумови виникнення ренесансно-гуманістичного руху у Франції, його періодизація та національна специфіка.

Творчість Маргарити Наваррської («Гептамерон»). Традиції та новаторство.

Розвиток поезії в другій половині XVI ст. Поезія «Плеяди». П. Ронсар.

«Проби» М. Монтеня та нова концепція особистості в літературі.

Життя і особистість Ф. Рабле. Історія замислу і створення роману «Гаргантюа і Пантагрюель». Народно-поетичні джерела роману. Проблеми виховання, освіти та знань,

загарбницьких воєн, побудови ідеального суспільства в романі. Художня своєрідність твору. Прийоми комічного. Народна сміхова культура та роман. М. Бахтін про роман.

Тема 7. Відродження в Англії. Творчість В. Шекспіра: ствердження гуманістичного ідеалу в комедіях та сонетах. Криза гуманізму в трагедіях та пізніх драмах.

Розвиток англійської ренесансної літератури у XVI ст. К. Марло як творець англійської ренесансної трагедії. Жанр утопії в творчості Т. Мора

Культурно-історична ситуація в Англії XV-XVI ст. Періодизація англійського Відродження.

«Кентерберійські оповідання» Дж. Чосера. «Утопія» Т. Мора – один з перших утопічних романів. К. Марло – творець англійської трагедії («Трагічна історія доктора Фауста»).

В. Шекспір: біографічні данні, «шекспірівське питання», періодизація творчості. Ствердження гуманістичного ідеалу в комедіях та сонетах.

В. Шекспір. Життя та етапи творчості. Шекспірівське питання. Сонети В. Шекспіра: головні образи та мотиви, циклізація, особливості зображення світу інтимних почуттів ліричного героя. Історичні хроніки як спроба створення національної епопеї. Оптимістичне світосприйняття В. Шекспіра у комедіях першого періоду творчості. Жанрова та композиційна своєрідність комедій, засоби комічного.

Майстерність В. Шекспіра-драматурга. Криза гуманізму в трагедіях та пізніх драмах

Драматургія другого періоду: «Гамлет», «Отелло», «Король Лір», «Макбет». Особливості трагічного у В. Шекспіра.

Драматургія третього періоду («Буря», «Зимова казка»), її специфіка.

Художній метод В. Шекспіра. Особливості шекспірівського реалізму. В. Шекспір і традиції народного театру. Мова В. Шекспіра.

Світове значення творчості В. Шекспіра.

Тема 8. Особливості розвитку гуманізму в Німеччині та Нідерландах. Характерні риси літератури «Північного Відродження». Відродження в Іспанії. Мігель де Сервантес Сааведра – прозаїк європейського Ренесансу.

Специфіка північного Відродження. Народна масова література в першій половині XVI ст. «Тіль Ейленшпігель» як авантюрний народний роман.

Сатира і моралізм у «Кораблі дурнів» С. Бранта.

Діяльність Еразма Роттердамського. «Похвала Глупоті» як філософська сатира. Трагізм та гуманізм письменника.

Особливості культурно-історичної ситуації в Іспанії наприкінці XV та в XVI ст.

Ренесансна драматургія в Іспанії. Життя та творчість Лопе де Вега. Жанрова та тематична своєрідність творчості Лопе де Вега. Героїчна комедія «Фуенте Овехуна». Образ Лауренсії як справжньої ренесансної жінки. Художні особливості комедії «Собака на сіні». Своєрідність комізму Лопе де Вега.

Жанрові різновиди іспанського роману: лицарський («Амадіс Галльський»), шахрайський («Життя Ласарільо з Тормеса»).

Жанрове та ідейно-художнє новаторство роману «Дон Кіхот». Історія написання твору. Еволюція образу головного героя у ході роботи над романом. Образи Дон Кіхота и Санчо Панси. Роль вставних новел. Поетика роману.

Дон Кіхот як «вічний образ». Значення твору для європейської літератури Нового часу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	конс.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Давньогрецька література архаїчного та класичного періоду. Міфологія												
Тема 1. Вступ. Загальна характеристика античної літератури.	12	2	2			8						
Тема 2. Міфологія.	10	2				8						
Тема 3. Епічні поеми Гомера «Іліада» та «Одіссея».	10	2	2			6						
Тема 4. Давньогрецька лірика: види, жанри, представники.	10	2	2			6						
Тема 5. Виникнення давньогрецької трагедії. Творчість Есхіла.	10	2	2			6						
Тема 6. Розвиток давньогрецької трагедії. Творчість Софокла.	8	2	2			4						
Тема 7. Трансформація традиційної давньогрецької трагедії у творчості Евріпіда.	10	2	2			6						
Тема 8. Виникнення комедії. Давньоаттична комедія.	8	2	2			4						
Тема 9. Творчість Аристофана.	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	86	18	16			52						
Змістовий модуль 2.												
Давньогрецька література доби еллінізму. Римська література												
Тема 10. Елліністичний період давньогрецької літератури. Творчість Феокріта та Менандра.	10	2	2			6						
Тема 11. Грецька література римського періоду. Давньогрецький роман.	10	2	2			6						
Тема 12. Загальна характеристика римської літератури, її ранній період. Комедії Плавта та Теренція.	9	2	2			5						
Тема 13. Комедії Плавта та Теренція.	10	2	2			6						

Тема 14. Література доби Октавіана Августа.	10	2	2			6					
Тема 15.Творчість Вергілія.	10	2	2			6					
Тема 16. Творчість Горація.	10	2	2			6					
Тема 17. Творчість Овідія. Лірика Тібулла та Проперція.	10	2	2			6					
Разом за змістовим модулем 2	79	16	16			49					
Усього годин	165	34	32			101					

Змістовий модуль 3
Література Середньовіччя

Тема 1. Середньовіччя як своєрідна епоха в історико-літературному контексті. Архаїчний епос – народна поетична творчість раннього Середньовіччя.	6	2	2			2					
Тема 2. Західноєвропейський героїчний епос Зрілого Середньовіччя. Характерні риси німецького героїчного епосу. «Пісня про Нібелунгів».	8	2	2			4					
Тема 3. Лицарська література: основні напрямки, сюжети, жанри. Різновиди та художні особливості лицарського роману.	6	2	2			2					
Тема 4. Жанрова та тематична різноманітність міської літератури Середньовіччя. Поезія вагантів. Творчість Фр. Війона як відображення кризи середньовічного світогляду.	2					2					
Разом за змістовим модулем 1	22	6	6			10					

Змістовий модуль 4
Література доби Відродження.

Тема 5. Перехід до доби Відродження. Творчість Данте. «Божественна комедія» Данте як духовний синтез культур.	7	2	2			3					
---	---	---	---	--	--	---	--	--	--	--	--

Характерні риси літератури Ренесансу. Франческо Петрарка – перший європейський гуманіст.										
Тема 6. Своєрідність італійської новели епохи Ренесансу. Дж. Боккаччо – фундатор жанру новели. Відродження у Франції. Художній світ Ф. Рабле. Роман «Гаргантюа та Пантагрюель» як найвище досягнення французького Ренесансу.	2					2				
Тема 7. Відродження в Англії. Творчість В. Шекспіра: ствердження гуманістичного ідеалу в комедіях та сонетах. Криза гуманізму в трагедіях та пізніх драмах	7	2	2			3				
Тема 8. Особливості розвитку гуманізму в Німеччині та Нідерландах. Характерні риси літератури «Північного Відродження». Відродження в Іспанії. Мігель де Сервантес Сааведра – прозаїк європейського Ренесансу.	7	2	2			3				
Разом за змістовим модулем 2	23	6	6			11				
Усього годин	45	12	12			21				
РАЗОМ за 4 модулями	210	46	42			122				

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА АРХАЇЧНОГО ТА КЛАСИЧНОГО ПЕРІОДУ. МІФОЛОГІЯ.

Лекційний модуль

1. Вступ. Загальна характеристика античної літератури.
2. Міфологія
3. Епічні поеми Гомера «Іліада» та «Одіссея»
4. Давньогрецька лірика: види, жанри, представники
5. Виникнення давньогрецької трагедії. Творчість Есхіла
6. Розвиток давньогрецької трагедії. Творчість Софокла.
7. Трансформація традиційної давньогрецької трагедії у творчості Евріпіда
8. Виникнення комедії. Давньоаттична комедія.
9. Творчість Аристофана

Семінарський модуль

1. Антична міфологія як система .
2. «Одіссея» Гомера як епічна поема, її жанрова своєрідність
3. Виникнення та розвиток давньогрецької трагедії.
4. Творчість Есхіла.
5. Творчість Софокла.
6. Художні особливості давньогрецької лірики
7. «Прометей закутий» Есхіла як зразок героїко-культової трагедії.
8. Тема фатуму в трагедії Софокла «Цар Едіп».

Модуль самостійної роботи

- Прочитати художні тексти.
- Скласти конспекти семінарських занять та самостійної роботи.
- Підготувати усно та письмова тему: Давньогрецька проза, її різновиди: історична, ораторська, філософська.
- Вивчити напам'ять запропоновані вірші.
- Занотувати та вивчити терміни та поняття.

Змістовий модуль 2.

ДАВНЬОГРЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА ДОБИ ЕЛЛІНІЗМУ. РИМСЬКА ЛІТЕРАТУРА.

Лекційний модуль

10. Елліністичний період давньогрецької літератури. Творчість Феокріта та Менандра.
11. Грецька література римського періоду. Давньогрецький роман
12. Загальна характеристика римської літератури, її ранній період
13. Комедії Плавта та Теренція.
14. Література доби Октавіана Августа
15. Творчість Вергілія.
16. Творчість Горація.
17. Творчість Овідія. Лірика Тібулла та Проперція.

Семінарський модуль

9. Філософсько-психологічна трагедія Евріпіда («Медея», «Іпполіт»).
10. Новоаттична комедія
11. Творчість Менандра.
12. Рання римська комедія
13. Демократизм Плавта та моралізм Теренція.
14. «Енеїда» Вергілія як римський національний епос.
15. Жанрове та тематичне розмаїття поезії Горація.
16. Творчість Овідія як приклад нового відношення до міфу.

Модуль самостійної роботи

- Прочитати художні тексти.
- Скласти конспекти семінарських занять та самостійної роботи
- Підготувати усно та письмово теми: 1) Література періоду пізньої республіки. Лукрецій. Цицерон. Катулл; 2) Жанр буколіки в античній літературі.
- Вивчити напам'ять запропоновані вірші.
- Занотувати та вивчити терміни та поняття.

Підсумкова тека: залік

Змістовий модуль 3. Література Середньовіччя

Лекційний модуль:

1. Середньовіччя як своєрідна епоха в історико-літературному контексті. Архаїчний епос – народна поетична творчість раннього Середньовіччя (2 год.)
2. Західноєвропейський героїчний епос Зрілого Середньовіччя. Характерні риси німецького героїчного епосу. «Пісня про Нібелунгів» (2 год.)
3. Лицарська література: основні напрямки, сюжети, жанри. Різновиди та художні особливості лицарського роману (2 год.)
4. Жанрова та тематична різноманітність міської літератури Середньовіччя. Поезія вагантів. Творчість Фр. Війона як відображення кризи середньовічного світогляду (2 год.)

Семінарський модуль:

1. Англосаксонська поема «Беовульф» як зразок архаїчного героїчного епосу раннього середньовіччя. «Пісня про Роланда» як зразок народно-героїчного епосу (2 год.)
2. Німецький класичний героїчний епос «Пісня про Нібелунгів»: специфіка та характерні рис. (2 год.)
3. Поетика лицарського роману «Трістан та Ізольда». Поетична творчість Франсуа Війона як відображення кризи середньовічного світосприйняття. (2 год.)
4. «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі як філософсько-художній синтез культури доби Середньовіччя та втілення нових гуманістичних ідей (2 год.).

Модуль самостійної роботи:

1. Прочитати запропоновані тексти
2. Підготувати усно і письмово теми: «Іспанський героїчний епос «Пісня про Сіда»; «Міська література середньовіччя»
3. Вивчити напам'ять:
Лірика вагантів *Бідний студент*
Данте Аліг'єрі *Сонет 11*
Данте Аліг'єрі *Фрагмент з поеми «Божественна комедія»*
Франсуа Війон *Балада прикмет*

Змістовий модуль 2

Література доби Відродження.

Лекційний модуль:

1. Перехід до доби Відродження. Творчість Данте. «Божественна комедія» Данте як духовний синтез культур. Характерні риси літератури Ренесансу. Франческо Петрарка – перший європейський гуманіст (2 год.)
2. Своєрідність італійської новели епохи Ренесансу. Дж. Боккаччо – фундатор жанру новели. Відродження у Франції. Художній світ Ф. Рабле. Роман «Гаргантюа та Пантагрюель» як найвище досягнення французького Ренесансу (2 год.)
3. Відродження в Англії. Творчість В. Шекспіра: ствердження гуманістичного ідеалу в комедіях та сонетах. Криза гуманізму в трагедіях та пізніх драмах (2 год.)
4. Особливості розвитку гуманізму в Німеччині та Нідерландах. Характерні риси літератури «Північного Відродження». Відродження в Іспанії. Мігель де Сервантес Сааведра – прозаїк європейського Ренесансу (2 год.)

Семінарський модуль:

1. Франческо Петрарка – перший європейський гуманіст. Джованні Боккаччо – фундатор жанру новели. «Декамерон»: композиція, мотиви та образи (2 год.)
2. Роман Франсуа Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»: різноманіття його ідейного змісту та художньої своєрідності (2 год.)
3. Конфлікт і основні образи в трагедії В. Шекспіра «Гамлет». Художні особливості трагікомедії В. Шекспіра «Буря» (2 год.)
4. Проблематика, система образів, жанр роману М. де Сервантеса «Дон Кіхот» (2 год.)

Модуль самостійної роботи:

1. Прочитати запропоновані тексти
2. Підготувати усно і письмово теми: «Особливості північного Відродження»; «Утопія» Т. Мора – один з перших утопічних романів»; «Театр іспанського Відродження. Творчість Лопе де Вега»
3. Вивчити напам'ять:
Ф. Петрарка *Сонет 61*
В. Шекспір *Сонет 130*
В. Шекспір *Монолог Гамлета*
Лопе де Вега *Сонет з комедії «Собака на сіні»*

Пісумкова тека: залік

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього журналіста з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод тощо).

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, і тестовому контролю.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Аудиторна робота (семінарське заняття)

Доповідь

Оцінка «відмінно»	студент повністю розкриває зміст питання, вільно володіє матеріалом, застосовує теоретико-літературні знання та свідомо вживає літературознавчі терміни, проявляє навички аналізу, показує знання художнього тексту, наводить приклади та цитати, використовує творчий підхід у відповідях на питання, що їх ставить викладач
Оцінка «добре»	студент недостатньо повно розкриває зміст питання, не досить вільно володіє матеріалом, використовує елементи аналізу, показує знання художнього тексту, наводить приклади та цитати, але не завжди може дати логічну і послідовну відповідь на питання викладача.
Оцінка «задовільно»	студент дає лише часткову відповідь на питання, показує погане знання теоретичного матеріалу, нечітко орієнтується в художньому тексті, на силу наводить приклади та цитати, не може дати логічну і послідовну відповідь на питання викладача.
Оцінка «незадовільно»	студент не дає відповіді на питання, не знає теоретичного матеріалу, не орієнтується в художньому тексті, не може навести приклади та цитати, не відповідає на питання викладача або відмовляється від відповіді.

Самостійна робота

Конспект підготовки до заняття

Конспект самостійно опрацьованого матеріалу

Оцінка «відмінно»	зміст конспекту безпосередньо відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, повністю розкриває тему та містить ґрунтовні відповіді на питання плану; при підготовці використовується декілька джерел, присутні посилання на теоретико-літературні джерела, концепції авторитетних дослідників, розкрито зміст нових літературознавчих термінів; проявлено навички аналізу, показано знання художнього тексту, наведено приклади та цитати, використано творчий підхід у відповідях на питання; систематизовано та логічно викладено матеріал.
Оцінка «добре»	зміст конспекту безпосередньо відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, не повністю розкриває тему, містить не досить ґрунтовні відповіді на питання плану; при підготовці використовується декілька джерел, розкрито зміст нових літературознавчих термінів; використано елементи аналізу, показано знання художнього тексту, наведено приклади та цитати; викладення матеріалу недостатньо структуровано та логічно.
Оцінка «задовільно»	зміст конспекту не відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, частково розкриває тему, містить поверхові відповіді на питання плану, відсутні відповіді на деякі питання; при підготовці використовується лише одне джерело; відсутні визначення нових літературознавчих термінів; відсутні елементи аналізу, не показано знання художнього тексту, немає прикладів та цитат; матеріал викладено нелогічно та непослідовно.
Оцінка «незадовільно»	відсутність конспекту або якщо зміст конспекту не відповідає плану семінарського (самостійного) заняття, не розкриває тему, містить поверхові відповіді на питання плану або не містить їх; при підготовці використовується лише одне джерело; відсутні визначення нових літературознавчих термінів; не показано знання художнього тексту, немає прикладів та цитат; матеріал викладено нелогічно та непослідовно.

Модульний контроль

Письмова контрольна робота

Оцінка «відмінно»	студент дає чітку відповідь на питання, вільно володіє матеріалом, застосовує теоретико-літературні знання та свідомо вживає літературознавчі терміни, добре орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на всі питання.
Оцінка «добре»	студент дає не чітку відповідь на питання, не досить вільно володіє матеріалом, застосовує теоретико-літературні знання, добре орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на 70 – 85 % питань.
Оцінка «задовільно»	студент не дає чітку відповідь на питання, погано володіє матеріалом, не застосовує теоретико-літературні знання, слабо орієнтується в художньому тексті і дає відповідь на 55 – 70 % питань.
Оцінка «незадовільно»	студент не дає чітку відповідь на питання, погано володіє матеріалом, не застосовує теоретико-літературні знання, не орієнтується в художньому тексті і дає відповідь менш, ніж на 55 % питань.

Залік

«Зараховано» 60 - 100 балів	студент прочитав зазначені в списку художньої літератури твори, засвоїв лекційний матеріал, опрацював матеріал семінарських занять та теми, винесені на самостійне опрацювання; вміє оперувати літературознавчими термінами та поняттями, аналізувати явища світового літературного процесу та здійснювати літературознавчий аналіз художніх текстів, що передбачені програмою.
------------------------------------	---

«Не зараховано» 1 - 59 балів	студент не прочитав або прочитав близько 25 % художніх творів, зазначених в списку літератури, засвоїв менш, ніж 25 % лекційного матеріалу, опрацював менш, ніж 25 % матеріалу семінарських занять та тем, винесених на самостійне опрацювання; не вміє оперувати літературознавчими термінами та поняттями, аналізувати явища світового літературного процесу та здійснювати літературознавчий аналіз художніх текстів, що передбачені програмою, фактів, явищ, процесів; не засвоїв основну навчальну літературу; відмовляється від відповіді.
-------------------------------------	--

Шкала для оцінювання письмових тестів

«відмінно» 90-100 балів / А	при наявності до 5 % помилкових тестів
«добре» 82-89 балів / В	при наявності до 10 % помилкових тестів
«добре» 74-81 бал, С	до 20 % помилкових тестів
«задовільно» 64-73 бали / Д	до 35 % помилкових тестів
«задовільно» 60-63 бали / Е	50 % помилкових тестів;
«незадовільно» 1-59 балів, FХ	більше 50 % помилкових тестів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники, навчальні та навчально-методичні посібники

1. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / Ф. І. Прокаєв та ін. – К., 1994
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література. Від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007
3. Пуришев Б. И. Литература эпохи Возрождения: Курс лекций. – М., 1996
4. Федотов О. И. История западно-европейской литературы средних веков: Учебник-хрестоматия. – М., 1999
5. Шайтанов И. О., Афанасьева О. В. Зарубежная литература: Средние века. – М., 1996
6. Шайтанов И. О. Зарубежная литература: Эпоха Возрождения. – М., 1998
7. Пуришев Б.И. История зарубежной литературы. Средние века. Хрестоматия . В 2-х частях.- 2004.
8. История зарубежной литературы от античности до середины. XIX века : учебник для бакалавров / Б. А. Гиленсон. — М. : Издательство Юрайт, 2014.
9. Панкова Е.А., Морозова Т.В. История зарубежной литературы Средних веков и эпохи Возрождения: Методическая разработка по курсу. - Воронеж: Изд-во ВГУ, 2002. - 15 с.
10. История зарубежной литературы средних веков и эпохи возрождения в 2 ч. Часть 1. Средние века : учебник и практикум для академического бакалавриата / М. П. Алексеев [и др.] ; под ред. Л. Н. Полубояриновой, О. А. Светлаковой, А. А. Чамеева. — М. : Издательство Юрайт, 2016. — 214 с.
11. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження: Підручник / За ред. Я. І. Кравця. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2011. — 476 с.
12. Давиденко Г.Й. Акуленко В.Л. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та доби Відродження.- Київ: Центр учбової літератури, 2007. - 248 с
13. Козлик І.В. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. — Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. — 344 с.
14. Шайтанов И.О. История зарубежной литературы. Эпоха Возрождения: Учеб. для студ. высш. учеб. зав.: В 2 т. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.
15. Никола М. И. История зарубежной литературы средних веков : учебник для академического бакалавриата / М. И. Никола, М. К. Попова, И. О. Шайтанов. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 451 с
16. Висоцька Н. та ін. Література західноєвропейського Середньовіччя: Навч. посіб. — Вінниця, Нова книга, 2004.
17. Ковбасенко Ю.І. Література середньовіччя. – К., 2014.

Базова (основна)

1. Антична література: Довідник / За ред.. С.В. Семчинського. – К., 1993
2. Антична література: хрестоматія / Уклад. Т. Міхед. – К., 2006
3. Антична література: Хрестоматія. 5-9 кл./ Уклад. М.Борецький. – Львів, 1998.
4. Античная литература. Греция: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. — М., 1989
5. Античная литература. Рим: Антология: В 2-х ч. / Сост. Н.А.Федоров, В.И.Мирошниченкова. — М., 1988
6. Античная литература: учебник / под ред. А.А. Тахо-Годи. — 4-е изд. — М.: Просвещение, 1986.
7. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / За ред. Ф.І.Прокаєва. – К., 1994
8. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. Книга 1. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. – К.: Грамота, 2004
9. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: підручник. – Вид. 3-тє. – К.: Либідь, 2008
10. Підлісна Г.Н. Антична література. – К., 1992

11. Радциг С.И. История древнегреческой литературы. – М., 1982
12. Тронский И.М. История античной литературы. – М., 1983
13. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007

Допоміжна

1. Аверинцев С.С. Две тысячи лет с Вергилием // Поэты. – М., 1996
2. Античная культура. Литература, театр, искусство, философия, наука. Словарь-справочник / Под ред. В.Н. Ярхо. – М., 1995
3. Білецький О. Було колись над Іліоном // Гомер. Іліада. – Харків: Фоліо, 2006. – С. 3-25
4. Білецький О. Неповторний Арістофан // Арістофан. Комедії. – Х.: Фоліо, 2002. – С. 3-18
5. Гаспаров М. Л. Древнегреческая хоровая лирика // Пиндар. Вакхилид. Оды. Фрагменты. – М., 1980
6. Гаспаров М.Л. Занимательная Греция. – М.: Мир энциклопедий Аванта+, Астрель, 2008
7. Головня В.В. История античного театра. – М., 1972
8. Гринбаум Н.С. Художественный мир античной поэзии. – М., 1990
9. Дуров В. Поэт золотой середины // Квинт Гораций Флакк. Собрание сочинений. – Л., 1993 // http://lib.ru/POEEAST/GORACIJ/hor0_1.txt
10. Забарилко К.С. Гомерова «Одіссея» та її місце у світовій літературі // Гомер. Одіссея. – Х.: Фоліо, 2001. – С. 3-29
11. Зайцев Л.И. Древнегреческий героический эпос и «Илиада» Гомера // <http://library.greekroman.ru/crit/zaicev.htm>
12. Кобів Й. Вергілій і його епічна поема // Вергілій. Енеїда. – К.: Дніпро, 2002. – С. 5-20
13. Корж Н.Г. Из скарбниці античної мудрості. – К., 1988
14. Кузнецова Т.П. Миллер Т.А. Античная эпическая историография. Геродот. Тит Ливий. – М., 1984
15. Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима. – М., 1990
16. Кун М.А. Легенди і міфи Давньої Греції. – Харків: ФОП Чиженко, 2007
17. Лісовий І.А., Ревеко К.А. Античний світ у термінах, іменах і назвах: Словник-довідник з історії та культури Давньої Греції та Риму. – К., 1988
18. Лосев А.Ф. Мифология греков и римлян. – М., 1996
19. Лосев А.Ф., Тахо-Годи А.А. Платон. Аристотель. – М., 1993
20. Мифологический словарь / Под ред. Е.М.Мелетинского. – М., 1991
21. Мифы народов мира. Энциклопедия: в 2-х т. / Гл. ред. С.А. Токарев. – М.: НИ «Большая Российская энциклопедия», 1998
22. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. – К.: Техніка, 2003
23. Поэтика древнеримской литературы. – М., 1990
24. Содомора А. Гораций і його поетична творчість // Гораций. Твори. – К.: Дніпро, 2006
25. Содомора А. Дві барви часу Публія Овідія Назона // Овідій. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Скорботні елегії. – К.: Основи, 1999. – С. 5-32
26. Содомора А. До глибин людської душі // Евріпід. Трагедії. – К.: Основи, 2003. – С. 5-20
27. Содомора А. Співець одвічних перевтілень // Овідій. Метаморфози. – К.: Дніпро, 2005. – С. 5-14
28. Словарь античности / Пер. с нем. – М., 1994
29. Словник античної міфології. – К., 1989
30. Тахо-Годи А.А. Греческая мифология. – М., 1989
31. Флоренсов Н.А. Троянская война и поэмы Гомера. – М., 1991
32. Чистякова Н.А. Эллинистическая поэзия. – Л., 1988
33. Шталь И.В. Эпические предания Древней Греции. – М., 1989
34. Шталь И.В. Эпические предания Древней Греции. – М., 1989
35. Ярхо В. Н. Античная драма. Технология мастерства. – М., 1990
36. Ярхо В.Н. Драматургия Еврипида и конец античной героической трагедии // Еврипид. Трагедии. В 2 томах. Т. 1. – М., Наука, Ладомир, 1999

37. Ярхо В.Н. Драматургия Теренция: уроки человечности // Теренций. Комедии. – М., «Художественная литература», 1985
38. Ярхо В.Н. Менандр – поэт, рожденный заново // Менандр. Комедии. Фрагменты. – М., «Наука», 1982
39. Ярхо В.Н. Софокл и его трагедии // Софокл. Трагедии. – М., «Художественная литература», 1988
40. Ярхо В.Н. Трагический театр Софокла // Софокл. Драмы / Под ред. М. Л. Гаспарова и В. Н. Ярхо. – М., «Наука», 1990

Додаткова література

1. Аверинцев С.С. Риторика и истоки европейской литературной традиции / С.С.Аверинцев. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1996. – 447 с.
2. Бахтин М.М. Лекции по истории зарубежной литературы: Античность. Средние века / М.М. Бахтин. – Саранск: Изд-во Мордовского ун-та, 1999. – 210 с.
3. Борецький М. Доба європейського Відродження (Ренесанс). Ренесанс як духовний, світоглядний, культурний переворот / М.Борецький // Тема. –2002. – № 3. – С. 2 – 11.
4. Буданова В.П. Варварский мир эпохи Великого переселения народов / В. П. Буданова. – М.: Наука, 2000. – 543 с.
5. Гуревич А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе / А.Я. Гуревич. – СПб.: Александрия, 2009. – 496 с.
6. Шкаруба Л.М., Шошура С.М. Середньовіччя: століття темряви чи світла? / Л.М.Шкаруба, С.М.Шошура // Зарубіжна література. – 2006. – №7 – 10.
7. Шмітт Жан-Клод. Сенс жесту на середньовічному Заході / Пер. з франц. – Харків: ОКО, 2002. – 640 с.
8. Михайлов А.Д. Французский героический эпос. Вопросы поэтики и стилистики / А.Д.Михайлов. –Либроком, 2010. – 368 с.
9. Западноевропейский эпос / пер. А. Корсуна, Ю. Корнеева. – СПб. : Азбука-Классика, 2002. – 988 с.
10. І. Качуровський // Генерика і архітектоніка / І. В. Качуровський. – К., 2005. – Кн. 1 : Література європейського Середньовіччя.
11. Волкова З.Н. Эпос Франции. – М., 1984
12. Самарин Р.М. «Песнь о Роланде» и проблемы литературного анализа // Самарин Р.М. Зарубежная литература. – М., 1987. – С.17–34
13. Топорова Ж.В. Сказание о Нибелунгах в свете германской космологии / Ж. В. Топорова // Изв. РАН. Серия лит. и яз. – 2000. – Т. 59. – № 2. – С. 48–57.
14. Иванов К.А. Трубадуры, труверы и миннезингеры/ К.А.Иванов. – М.: Алетейя, 2001. – 360с.
15. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе / А.Д. Михайлов. – М.: КомКнига, 2006. – 480 с.
16. Кирилюк З.В. Франсуа Війон / З.В. Кирилюк. Література середньовіччя: Посібник для вчителя. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – С. 91 - 97.
17. Доброхотов А. Л. Данте. – М., 1990
18. Стріха М. Дантіана на тлі портрета доби: Ілюстрування Данте / М.Стріха // Зарубіжна література. – 2005. – № 38. – С. 9 – 11.
19. Сантагата М. Боріння в душі і перемога в сонеті: (Сонети Петрарки) / М. Сантагата // Зарубіжна література. – 2008. – №28. – С. 16–19.
20. Свічкарьова І. Ідейно-художній аналіз сонетів №61, 311 Ф.Петрарки / І. Свічкарьова // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 5 –6.
21. Стріха М. Ігор Качуровський – перекладач Франческо Петрарки / М. Стріха // Сучасність. – 2004. – №10. – С. 139 –141.
22. Европейская новелла Возрождения / Вст. ст. Н.Балашова, Р.Хлодовского, А.Михайлова. – М., 1974
23. Хлодовский Р.И. «Декамерон». Поэтика и стиль. – М., 1982

24. Шалагінов Б.Б. Відродження в Італії: (Загальне поняття Відродження. Франческо Петрарка. Джованні Боккаччо / Б.Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 6. – С.41 – 46.
25. Затонский Д. Сказки о ренессансном принце, или Карнавальные не-герои посреди ловушек бытия (Ф.Рабле «Гаргантюа и Пантагрюэль») / Д.Затонский // Вікно в світ. – 2000. – №1. – С. 51 – 72.
26. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Пер. Д.Сильвестрова. – СПб.: Изд-во И.Лимбаха, 2011. – 768 с.
27. Шалагінов Б.Б. Німецька література X –XVII ст. / Б.Б.Шалагінов // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 8 – 22.
28. Аникст А.А. Трагедия Шекспира «Гамлет»: Литературный комментарий. – М., 1986
29. Анікст О. Діалектика Гамлета / О.Анікст // Зарубіжна література. – 2006. – №6 (454) – С. 12 – 22.
30. Казак Я. «Бути чи не бути?» Трагедія зіткнення Гамлета зі злом реального світу. Проблема морального вибору у творі / Я. Казак // Зарубіжна література. –2004. – № 41. – С. 14–16.
31. Багно В.Е. Дорогами «Дон Кихота». – М., 1991
32. Штейн А.Л. На вершинах мировой литературы. – М., 1988
33. Пинский Л.Е. Магистральный сюжет. – М., 1989
34. Борецький М. Мігель де Сервантес Сааведра / М.Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 51 – 72.
35. Босарчук Т.В. Мигель де Сервантес Сааведра / Т.В.Босарчук // Все для вчителя. – 2008. – № 5. – С. 99 –102.

Інформаційні ресурси

1. http://smuh.edu.ua/files/kafedry/kaf-rus-jaz/umk/1_antichn-lit-dashko.zip
2. <http://razym.ru/naukaobraz/obrazov/183585-taho-godi-aa-red-antichnaya-literatura.html>
3. <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3177894>
4. <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3260878>
5. <http://www.antmir.ru>
6. <http://Annales.info/greece/gordez.htm>
7. <http://antique-lit.niv.ru/antique-lit/articles/polyakova-ob-antichnom-romane.htm>
8. http://gendocs.ru/v28043/алексей_лосев._история_античной_эстетики_-_высокая_классика
9. <http://civilization-ua.io.ua/video52920> (фільми про дослідження В. Бебіка)
10. Історія світової літератури <http://ae-lib.org.ua/lithistory.htm#xix>
11. Средние века и Возрождение [http://svr-lit.niv.ru/ Библиотека Гумер - литературоведение](http://svr-lit.niv.ru/Библиотека_Гумер_-_литературоведение)
[http://www.gumer.info/bibliotek Buks/Literat/Index Lit.php](http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Index_Lit.php)
12. Алексеев М. П. и др.: История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение. Глава первая. Кельтский эпос. <http://svr-lit.niv.ru/svr-lit/alekseev-izl-svv/keltskij-epos.htm>
13. Галина Леонтіївна Рубанова, Володимир Андрійович Моторний Історія зарубіжної літератури середніх віків [http://ae-lib.org.ua/texts/rubanova medieval literature ua.htm](http://ae-lib.org.ua/texts/rubanova_medieval_literature_ua.htm)
14. Лекции о Шекспире http://www.xliby.ru/literaturovedenie/lekcii_o_shekspeare/index.php